

delo za ljudstvo. Iz ljubezni za narod hočemo brezobzirno govoriti vedno le golo resnico, ki se opira na gola dejstva. Do danes nas ni mogel obglaviti klerikalizem in upamo, da nas tudi v bodoče ne bo, ravno tako nas ne bo liberalizem. Mi smo učitelji, dolžnost naša je, govoriti vedno in povsod golo resnico. Če se zmotimo nehote radi popravimo, kar pa pride iz našega prepričanja, pri tem ostanemo, če nas ima potem kdo rad ali pa ne. Mi živimo v veliki bedi, a rajši poginemo, kakor bi šli iz tira prepričanja. Kolo časa se hitro suče. Kdor je danes mogočen, je lahko jutri neznatna oseba. Bliža se druga politična doba — doba splošne volilne pravice. Učiteljstvo v splošnosti ne bi prišlo niti v poštev, ali mi postanemo s svojo organizacijo, s svojim delom in z agitacijo lahko velevažen faktor. O bodočnosti ne moremo še danes govoriti, ta pride o priliki na vrsto. Naša sveta dolžnost je pa, da se pripravljamo. Delo za ljudstvo naj nas druži, krepí in enači! Kdor neumorno dela za narod, tega narod ne more zavreči, če ima tudi brezštevilo obrekovalcev. Učiteljstvo naj toraj zaupa v svojo lastno moč, v organizacijo in delo — vse naj se pa naslanja na ljubezen do človeštva!

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Ljubljansko učiteljsko društvo je priredilo dne 5. grudnia letošnji prvi društveni večer, ki je pri njem predaval tov. Karel Wider o temi „Moderna šola“. Predavanje je bilo zelo zanimivo ter je žel predavatelj za marljivo sestavljeno poročilo obče pohvalo in priznanje. Glavni namen tega poročila je bil, vzbujati zanimanje za „Šolski list“, ki naj bi nadomeščal nepraktične šolske kujige. In priznati moramo, da je predavatelj pri vseh prisotnih vzbudil veliko zanimanje za to idejo. Tovariš Wider bo o tej temi in posebej še o „Šolskem listu“ predaval pri enem prihodnjih „večerov“ ter bo na splošno željo svoje poročilo objavil v Učiteljskem Tovarišu. O enakej temi bo predaval pri enem prihodnjih večerov tudi tov. Črnagoj, ki nas je tudi to pot iznenadil s humorističnim predavanjem, vzetim iz barjanskega življenja. Po predavanju smo se še dlje časa prijateljski pogovarjali o stanovskih težnjah in izpopolnjevanju učiteljske organizacije. Prihodnji „večer“, ki bo meseca prosinca, bo gotovo zopet zanimiv, zato: Na svidenje!

„Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta“ in „Deželno Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani“ zborujeta, kakor je bilo že naznanjeno, v četrtek, 27. t. m. ob 9. uri dopoldne v „Narodnem domu“ v Ljubljani. — K mnogobrojni udeležbi vabita — odbora.

Jubilejska Samopomoč. Dne 8. grudnia 1906 je umrl društvenik tovariš Ivan Pečovnik, nadučitelj pri Št. Juriju ob Tabru. Udovi g. Ivani Pečovnikovi sem izplačal 424 K.

Tekom tega meseca razpošljem vsem članom položnice, da vplačajo za nadaljni slučaj smrti. Ker se pa bliža tudi plačati letnina za 1907, zato prosim, da vplačajo mesto 2, 4 K in 10 h za poštno stroške; meni prihranijo na ta način delo, sebi pa poštno stroške in društvu stroške za položnice. Do 1. svečana, upam, da bo vse zopet v redu. Zdaj šteje društvo 211 članov, a šestero še oglašanih za vstop.

Ig. 16. grudnia 1906.

Franc Ks. Trošt,
t. e. predsednik.

Slovensko učiteljsko društvo za kočevski okraj je zborovalo dne 6. t. m. v Ribnici. Udeležba je bila kaj častna. Tovariš Clemente je obravnaval govedo po bioloških načelih v splošno zadovoljnost. Videlo se je, da se je temeljito pripravil za predavanje. Na to se je razvila živahna debata, v katero so posegli tov.: Gregorač, Primožič, Vrbič, Zupančič. Referat je bil odobren z opazko, da se imajo učenci opozarjati na usmiljenje do živali, o prvi pomoči pri nezgodah, osobito pri napenjanju. Omeniti je zakon o varstvu živali. Tov. Betriani

je poročal o „Zavezinem“ zborovanju. Predlagal je, da se zviša udnina, ker je tudi „Zaveza“ to storila. Sprejeto. Udnina bo z letom 1907 znašala 4 krone. Na Primožičev predlog se je sklenilo, da se udnina in „Učit. Tovariš“ (12 K) plačuje v mesečnih obrokih à 1 K potom hranilnice in posojilnice „Učit. konvikta“. Vrbičev predlog, naj bi deželno učiteljsko društvo izpremenilo pravila toliko, da bi bila društva po deželi nekake podružnice (a la kmetijska družba), se je sklenilo poslati deželnemu učiteljskemu društvu v uvaževanje. Tovariš Vrbič je tudi predlagal, da društvo prispeva za nagrobne spomenike umrlim tovarišem in tovarišicam, ki so bili člani. V potrebi postavi spomenik tudi društvu samo. Predlog je bil sprejet.

Štajersko.

Konjsko učiteljsko društvo zboruje 3. januarja 1907, ob pol 11. uri dopoldne sledečem vzporedju:

1. Zapisnika zadnjih dveh zborovanj in poročilo tajnika, ozir. blagajničarice o delovanju nulem društvenem letu.
2. Dopisi.
3. Društvene in stanovske zadeve.
4. V Savinskih planinah, na Gorenjskem Črtice s potovanja. Podava predsednik.
5. Vprašalna skrinjica.
6. Predlogi in nasveti.

Z ozirom na važnost 3. točke vabi k polnosti Ant. Brumen, t. e.

Književnost in umetnost

Ilustrovani narodni koledar za l. 1907 dr. Ant. Dolar. Leto XVIII. Last, založba tiskarne v Celju. Cena broširanemu izvodu 1 K, 1 K 50 h, po pošti 20 h več. — Po obliki koledar jako lepa knjiga, ki jo vsakomur najtopleje

lista „Zadruga“, strokovno glasilo „Zad. Celju, ki ga bo v bodoče slednja izdajala zope in ki se bo bavila edino le s pospeševanjem narodnega gospodarstva s posebnim ozirom na družništvo, izide prva številka že do Božiča t. l. List bo začasno mesečnik in se bo po potrebi izdajal pozneje bolj pogosto.

Uredništvo je pridobilo odlične zadruške in gospodarske strokovnjake kot sodelavnike, in se bo list izkušal vestno truditi, da delujo v blagor kmetijskega in drugega združništva, ogibajoč se dosledno vsega, kar ne bi bilo v prid in prospeh slednjega.

Zadruga, ki so učlanjene pri „Zadružni Zvezi“ v Celju, bodo dobivale list v par izvodih brezplačno. Zadruga in društva, ki v „Zvezi“ niso učlanjene, kakor tudi kmetijska, bralna, izobraževalna in druga društva, čitalnice in posamezniki i. t. d. pa dobijo list za ceno treh kron. Udje „Zveznih“ članic pa dobe list za 2 kroni na leto.

Vse zadruga in razna društva, ki žele list naročiti, oz. dobiti na ogled prvo številko, naj izvolijo to naznaniti po dopisnici uredništvu lista „Zadruga“ v Celju, Schillerjeva cesta 3.

Politiški pregled.

* **Novi volilni red** je že zadel ob težkoče. Gosposka zbornica, v kateri sede ljudje, ki ne poznajo teženj in zahtev ljudstva, hoče, kakor je videti, na vsak način strmoglaviti enako volilno pravico. Odsek gosposke zbornice, ki se sedej o stvari posvetuje, je s 14 proti 4 glasom sklenil, da se ima uvesti ne enaka, ampak starostna pluralitetna volilna pravica. Po tej bi n. pr. imel volilec od 24. do 35 leta en glas, volilec pa star nad 35. let, 2 glasa. Radovedni smo, ali bo gosposka zbornica pritrčila temu odsekovemu sklepu, in če, ali se bo tudi poslanska zbornica uklonila volji samoljubnih zastopnikov svojih osebnih koristi.

* **Deželni zbor.** Nižjeavstrijski, zgornjeavstrijski, solnograški, štajerski, koroški, šlezjski in tržaški deželni zbori bodo sklicani v zasedanje dne 27. decembra, češki in moravski pa 28. decembra. Glede na istrski in tirolski deželni zbor se še pogajajo — O sklicanju kranjskega deželnega zbora ni nič slišati. Temu so krive kranjske politične razmere, ker nima vlada garancije, da bi mogel redno delovati. Kranjsko učiteljstvo je zaradi tega bitko udarjeno.

* **Hrvaški sabor** je sprejel zakonski načrt o zaščiti svobode pri volitvah. To je še le en del vseh onih ustavnih preuredb, ki jih misli nova vlada uvesti.

* **Naša in italijanska mornarica.** Bivši vojni minister, genovski zborni poveljnik Pedotti, je nedavno dejal, da mora vzhodna italijanska meja segati do Kvarnera. Italijansko brodogradništvo je trikrat močnejše kot naše: 19 vojnih ladij (izvzemši vse zastarele) s 223.292 tonami proti 9 s 73.000 tonami. N.š. mornariški etat znaša 65 milijonov kron, italijanski 130 milijonov. Tri bojne ladje, ki jih zgradi Avstrija v teku petih let, so zgolj nadomestila za tri zastarele, dočim Italija sedaj poviša svoje brodogradništvo za 4 bojne ladje, 1 križarko, 22 monitorjev, 5 podmorskih čolnov in 1 ladjo za mine. — Ko bi prišlo do boja, bi bila Avstrija poražena. Prišlo bi do maščevanja za l. 1866.

* **Črna gora.** Nova vlada, ki uživa zaupanje narodne skupščine in kneza, pripravlja program dela, ki ga mora izvršiti, dela na gospodarskem, političnem in kulturnem polju. V kratkem predloži skupščini zakon o ljudskih šolah. V Nikšiću otvorijo v kratkem nižjo gimnazijo.

* **Bolgarsko.** Knez Ferdinand je rekel deputaciji, ki mu je izročila adresu sobranja, tudi tole: „Pospešujmo razvoj svojega naroda v duhu splošne resnice in gospodarske solidarnosti, da s tem ojačimo v narodu globoko vero v svojo osebno vrednost, na kateri temelji njegovo vstajenje in katera mu da moč, da zanesne nekaj svojega v hram splošne človeške kulture“.

* **Bulgarija in Grška.** „Messenger d'Athenes“ javlja, da so postale grško-bolgarske razmere tako napete, da se vsak dan pričakuje pretrganje diplomatske zveze.

* **Nedolžna krí.** Z Levova javljajo, da so na Pruskem Poljskem vojaška sodišča v zadnjih šestih tednih obsodila 500 ljudi na smrt. Ta era vpije po maščevanju.

* **Ločitev cerkve od države na Francoskem.** Dan 11. decembra je bil za Francijo historičen dan prve vrste: s tem dnem je postala ločitev dovršen čin. Kakor znano, je zakon o ločitvi določil, da imajo cerkvena poslopja in cerkveno imetje preiti na verska združenja, ki naj bi se ustanovila. Znano je tudi, da so v katoliškem taboru mnenja divergirala in da je bilo tudi v episkopatu glasov za to, da bi se katoliška cerkev spoprijaznila s tako uredbo. Toda v Rimu so prepovedali ustanovljenja takih združenj, in tako se je z večerajšnjim dnem začela odkrita vojna med Francijo in Vatikanom in bo francoska vlada gotovo brezobzirno izvajala zakon o ločitvi. Z dnem 11. decembra so prišla vsa poslopja, ki so last cerkve, na dispozicijo države. Vendar pa hoče vlada — glasom neke brzojavke iz Pariza — v nekaterih pogledih čim blažje postopati. Na primer: pravica svečnikov do penzije ostane. Pač pa bodo sekvestrirane vse škofijske palače in župni dvorci. Zakon se izpremeni v smislu, da se bodo mogla verska združenja ustanovljati tudi brez dovoljenja papeža in škofov. Ta združenja bodo mogla uživati cerkvena imetja. Republikanski listi pišejo najostreje proti sv. Stolicy ter ji očitajo, da ščuva vernike v kršenja zakona. Krivdo na vedenju Vatikanu pa pripisujejo vplivu redov, ki so morali zapustiti Francijo. Ves svet pričakuje z največjo napetostjo nadaljnega razvoja te gigantske vojne med oficijelno Francijo in Vatikanom.

* **Razpust nemškega državnega zbora.** Poleg dogodkov na Francoskem je sedaj razpuščenje državnega zbora nemškega največja politična senzacija Evrope. Vzrok je znan. Po 16dnevni govorniški bitki proti nemški kolonijalni politiki je večina državnega zbora odklonila od vlade zahtevani kredit, skoro 30 milijonov mark za kolonije v vztočni Afriki. Protivladno večino so tvorili: centrum (katoliki), socialisti in Poljaki. Ta poraz vlade je deloval tako silno, da so kurzi na borzah padli in da je v finančnih krogih zavlada velika potrtost. — Glasom poročil iz Berlina se čuti posebno cesar Viljem osebno zadetega po padu kredita zaščitne čete v Afriki.

Dobivši vest, da je državni zbor odklonil ta kredit, je cesar Viljem vele kancelarju Bülovu: „Razpuscite to bando!“ Po njegovem mnenju se je parlament nedovoljeno dotaknil njegovega poveljstvenega prava nad armado. Temu pa ni tako. Saj parlament ni odrekel čet za Afriko, ampak le zahtevani kredit. Dovoljevanje denarja pa je ravno glavna prerogativa parlamenta. — Nove volitve se baje vrše 6. februarja 1907.

* **Sveta vojska** proti tujcem se obeta v Maroku. Po vseh tangerskih mošejah in v okolici oznanjajo, namreč mohamedanski svečeniki sveto vojsko proti tujcem.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta so darovali: „Fino deklé“ nabrala v Št. Jerneju na Dolenjskem 4 K 70 h; gđ. Pavla Blaznikova iz Ljubljane, nabrala na Frančkinem godu pri prorokovanju iz kart 2 K 60 h; Neimenovana iz Domžal 2 K; ob priliki 40-letnice Metliške Čitalnice utržil nekdo za brošuro: „Pri našem cesarju“ 2 K 75 h. Živili učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali: tov. Juraj Režek, učitelj na I. mestni šoli v Ljubljani (po pomoti je v zadnji številki to ime izostalo); tov. Ivan Bernot, c. kr. strokovni učitelj v Ljubljani; tov. I. Rihteršič, nadučitelj v Srednji vasi v Bohinju; tov. Anton Kadunc, nadučitelj in tov. Ema Miselj, učiteljica v Starem trgu na Kočevskem; tov. Tomaž Kurbus, nadučitelj in tov. Tilka Lecker, učiteljica v Slivnici na Štajerskem. Bog plati!

„Pri našem cesarju“. Te lepe knjižice je založilo „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta 7600 iztisov, ki so se vsi razposlali križem naše ožje domovine, a do danes je še neplačanih 4240 iztisov! Vemo, da plačujejo take stvari navadno krajni šolski sveti, vemo pa tudi, da šolski voditelj za take knjige že dobi potrebne novce, če se le hoče gibati Torej!

Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta ima na Kranjskem 208, na Štajerskem 85 in na Primorskem pa 41 pravih članov, ki so plačali po 2 K letnine. Za vplačevanje letnine je še čas!

Prijateljski sestanek. Dne 27. t. m. bodo zborovala v Ljubljani tri učiteljska društva in sicer „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta“, „Slovensko deželno učiteljsko društvo“ in „Slovenska šolska Matica“. Ob tej priliki bo ta dan zvečer v Seidlovem hotelu „Južni kolodvor“ v Kolodvorskih ulicah (nasproti postaje južne železnice) prijateljski sestanek učiteljev-zborovalcev, učitelje in srednješolskih profesorjev, ki imajo naslednji dan svoje zborovanje. V Seidlovem hotelu „Južni kolodvor“ se dobodo cena prenočišča, dobra hrana in pristna vina; zato učiteljstvu z dežele poleg Mrakove gostilne pri „Novem svetu“ tudi Seidlovo restavracijo toplo priporočamo. V obeh teh dveh gostilnah je na razpolago „Učiteljski Tovariš“.

Gospa Julija Moosova, upokojena šolska voditeljica v Ljubljani, je praznovala dne 13. t. m. svojo sedemdesetletnico. Čestitamo!

„Učiteljski Tovariš“ bi moral biti na razpolago v vseh gostilnah, kamor zahaja učiteljstvo. Ni nam toliko za naročnino, ampak bolj zato, da pride v roke naše glasilo tudi neučiteljem. Gostilničarje, ki so naročeni na naš list, bomo objavljali.

Slovenska gledališka predstava bo dne 26. decembra v Ljubljani. To dajemo naznanje tistim, ki se nameravajo udeležiti učiteljskih zborovanj in pridejo morebiti že 26. decembra v Ljubljano.

Koncert „Ljubljanskega seksteta“ bo dne 27. decembra v restavraciji Seidlovega hotela „Južni kolodvor“ učiteljem-zborovalcem na čast.

Nekatera šolska vodstva pošiljajo „Učiteljski tiskarni“ nefrankovana pisma, ker so menda muenja, da se „Učiteljski tiskarni“ lahko dopisuje poštne prosto. A dotična šolska vodstva so v zmoti. Zato javimo, da odslej ne bomo sprejemali nefrankovanih pisem.